

I. évfolyam. Budapest, 1894. márczius 1. 5. szám.

TANULÓK LAPJA

SZERKESZTI

Dr. RUPP KORNÉL

TANÁR.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 1.60 kr.
Fél évre . . . . . —.80 «
Negyed évre . . . . . —.40 «

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX. ker., Imre-utca 9. sz.

Tartalom:

A boldogság útja. — Az ember és az idő. — Egy tanuló levelei. — Arany János Toldijáról. — A rendetlenség következményei. — Az ifjúkor a barátság virágkora. — A papíros kor. — A remény és emlékezet. — Gondolatok. — Feladatok. — Egyszerű levélmérleg. — Különfélék. — Koczkarejtvény. — Szélmalom rejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Gondolatok.

A szeretet melege olyan, mint a napsugár, üres lelkeken átmegy, a nélkül hogy megmelegítené . . . mint a napsugár a levegőn.

A ki mindennel elégedetlen, az nem lehet jó ember, a ki mindennel elégedetlen az nem lehet okos ember.

A korlátalan szenvedély még akkor is csak pusztít, ha jót akarna is különben.

A türelem épen annyi erőt takarít meg, mint a mennyit a türelmetlenség elpazarol: a türelmes ember tehát mindig kétszáz percent haszonra dolgozik.

Az ember magamagának a szobra, — de csak a halál leplezi le.

Tetteké az élet, akaraté a nagy világ, — a gondolaté a mindenség — . . . a semmittevésé: az unalom.

Az akarat a tehetség pártfogója; e pártfogó nélkül vajmi nehezen boldogul.

Néha egyetlen gondolat kimeríti lelkünket, néha a mindenség is szűknek látszik képzeletünknek: fáradtan állunk meg néha az első virágnál, s máskor a betedük égen túl is vakmerően száguld képzeletünk . . . A rózsza előtt azt hisszük, hogy félistenek vagyunk, pedig egy rózsaszirmot sem bírnánk teremteni, — s a mindenségben eltörpülünk. Maradjunk csak a rózsza mellett: itt reszketés, borzongás nélkül gyönyörködhetünk az isteniben, mely egy parányba egész világot rak le.

A jólét a földön keres magának társat, — a szenvedés az égfelé tekint, mert a vigasztalás onnan jó.

Az a legnagyobb hazugság, amit magunknak hazudunk.

A tehetség a nagy bankó: az ész a váltó pénz: de egyiket a másikért nem adják oda.

A pletyka olyan, mint a darázs, arra a szőlőtökére száll legelőbb, a melyen legtöbb érett fűtöt talál.

Mosdósy Imre.

Feladatok.

I. A kisebb (1. 2. oszt.) tanulók irjanak le egy tetszés szerint választott mesét.

II. A 3. 4. oszt. tanulók a Tanulók Lapja 4. számában közölt Tavasz ébredése című dolgozat alapján irjanak le levélalakban egy hűvös tavaszi napon tett kirándulást.

III. A felsőbb osztályu tanulók dolgozzák ki a következő pontok szerint **A vándormadarak költözése** című feladványt:

Bevezetés. Az ősz, a természet hervadása mindnyájunkban fájó érzést és vágyódást kelt. Mire gondolunk és mi után sóvárgunk?

Tárgyalás. I. A mi lelkünkben is feltámad a vándorlás, bolyongás ösztöne s vágyódunk ismeretlen dolgokra és helyekre. *a)* Szeretnénk a mindennapi élet kötelékeiből felszabadulni, sorsunkat megváltoztatni és mindenek felett a teljes szabadságot élvezni. *b)* Szeretnénk ismerni az ismeretlen és elszállani idegen tájakra; érezzük a közeledő tél pusztítását, félünk ennek kietlenségétől s vágyunk azokra a vidékekre, a hol örökös tavasz, fény, meleg és virág van.

II. A kik mélyebben gondolkoznak, azok *a)* érzik a földi dolgok mulandóságát s azért *b)* a földi vándorlás végére gondolnak, a hol el nem múló örömeik várnak az emberre.

Befejezés. A vándormadarak elköltöznek a tél szigorúsága elől szebb vidékekre s tavasszal újra visszatérnek; az embernek ki kell tartania, küzdenie kell helyét megállva minden viszontagsággal, míg majd egyszer az örök hazába költözik.

egész életen át, ha nem akar elmaradni a világtól s az újabb kutatások s fölfedezések eredményeit fel akarja használni.

2. Mindig van mit tanulunk. Tapasztalataink, körülményeink változásai mindig újabb és újabb kötelességeket rónak ránk, olyanokat, a minőket eddig sohasem teljesítettünk; sok megpróbáltatás vár ránk az életben, melyek mintegy kényszerítenek bennünket arra, hogy sokoldalú ismereteket szerezzünk. A kit vesztesség ér, tanuljon meg az elveszített kedves halott sirja szélén bizni a Gondviselésben; aki jólétnek örvend, ne bánják alárendeltjeivel durván, önkényesen; a kinek fölöslege van, ne feledkezzék meg a szegényekről s ne forduljon el szivtelenül a nyomorban synylődőtől; a ki valamint a jóra való emberek jólétének előmozdítására tehet, ne vonja meg tőlük pártfogását. Szeszélyes a sors, megtanítja túrni a türelmetlent, engedelmeskedni a féktelent, kérni a daczosat, nélkülözni a gazdagot.

3. Az ember sohasem lehet teljesen független. A hivatalnok feljebbvalójának tartozik engedelmeskedni; az orvos a beteg szeszélyeit túrni kénytelen; az ügyvéd a törvény rideg pontjainak veti magát alá; a tanár a tanulók gyengeségeivel szemben elnéző; a gazda, bár látszólag a legfüggetlenebb, mégis a legszeszélyesebb kényúr, az idő zsarnoksága alatt áll. Mindnyájan a törvényeknek tartozunk engedelmeskedni, melyek nem azzal a szelíd jóakarattal mint az iskola, hanem nyers, elnézést nem ismerő szigorral bánnak el velünk, ha netalán nekik ellenszegülni megkísérlenénk. Ugy az életben, mint az iskolában csak az nem érzi a törvények súlyát, ki nekik engedelmeskedni tud.

B) Az iskolában eltöltött idő életünk egy része s te, mint tanuló már abban benne vagy.

1. Nemcsak azért tanulsz az iskolában, hogy leendő életpályádra készülj. Az emlékezőtehetség fejlesztése, az ismeretek szerzése, a lélek felemelkedése a képzelem birodalmába, az embernek kötelességei a társadalmi renddel szemben, stb. mind oly dolgok, melyeket betölteni tartozunk és nekik nem mint iskolai feladatnak, hanem mint az élet magasabb követeléseinek egyikének kötelességünk eleget tenni.

2. Erkölcsei életed nem akkor kezdődik csak, mikor hivatásod terére lépsz. Te gyermek, testvér, tanítvány, barát vagy s ezen különféle viszonyokból reád a legnehezebb, de egyszersmind a legszebb kötelességek egész sorozata varakozik, melyek téged naponként jelentőségük egész súlyánál fogva sokszor egész életedre kihatván igénybe vesznek. Önuralom, hála, hűség, jóakarát, engedelkenység, békülékenység, igazságosság, szorgalom, engedelmesség és egyéb erények, melyekben az ifjú tanulóéveiben kitűnhetnek, ugyanazok, a miket gyakorolni a férfúnak és az aggnak is kötelessége.

Befejezés. A ki nem szokja meg tanulóéveit élete éveivel számítani, az soha sem fog igazán élni kezdeni. Az élet ott kezdődik, a hol a kötelesség teljesítése, a kötelesség pedig akkor, mikor öntudatosan tudunk cselekedni. Légy buzgó, szerény, munkás, szorgalmas, mert a hogyan kezded az életet, úgy fogod hasznát venni.

TANULÓK LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 1 frt 60 kr.
Fél évre . . . . . — frt 80 kr.
Negyed évre . . . . . — frt 40 kr.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztő és kiadó:

Dr. RUPP KORNÉL

tanár.

Az előfizetési díjak

a „Tanulók Lapja” kiadóhivatalába IX. ker., Imre-utca 9. sz. alá küldendők.

Hirdetések felvétele Sikray S. irodájában VI. Váci-körút 33. sz.

A boldogság útja.

Volt egyszer egy árva kis fiú, szülei elhaltak, ő nem is emlékezett rá, hogy valaha édes, gondos anyai kéz ápolta volna. Jóságú parasztnők adtak neki egy kis meleg ételt, télen, ha a fagyos szélben didergett, egy elviselt pokróczdarabot, a mit már semmire sem tudtak használni, sőt ha láztól, nyomoruságtól gyötörve valamely kert sövényénél összeroskadt, a tehénistállóba is beeresztették, hol egy sarokban békén meghalhat, vagy meggyógyulhat, a hogy az emberek sorsának intézője az ő végtelen irgalmával elvégezte.

De nem halt meg. Gyermekkorá úgy suhant el feje fölött, mint a nap a posványos viz színén, nem hagyva lelkében semmi nyomát annak a tündéri korszaknak, mely gazdagnál és szegénynél egyaránt meghozza az élet legszebb virágait.

A gyermekből ifjú lett, kinek szive tele volt mindennel, a mi szép, jó és nemes.

Egy gyönyörű tavaszi reggelen egyedül bolyongott az illatos tölgyerdőben, mely hatalmasan megkoszorúzta a vidék bérceit. Szive tele volt túlárado érzellemmel, lelke felemelkedett a pacsirta dalával a messze, sötétkéken ragyogó égbolt felé és a tavasz dicső harmóniája az ő szívében is visszhangra lelt, mintha soha nyomor, nélkülözés vagy szeretetlenség nem homályosította volna el ifjú életét. Szívében békével és égi költészettel haladt a reggeli nap verőfényében, midőn a virágos hegylejtőn egy rózsaszinruhás gyönyörű leánykát pillantott meg.

Az ifjú ámulattal tekintett rá és félénken kérdé:

— Ki vagy te és honnan jössz? Én még sohasem láttam hozzád hasonlót.

A lány nyájas mosolylyal nézett reá.

— Én a Boldogság vagyok, mondá, hazám nem a földön van, a hajnali sugarakon szálltam a harmatos, virágillatos földre, hogy az ifjú Tavaszszal játszhasam. Te vagy talán a Tavasz?

— Nem, én csak egy szegény árva fiú vagyok, mondá szomorúan az ifjú, de szívesen játszánám veled, tevé hozzá félénken.

A leány tapsolt kis kezeivel.

— Pompás lesz, jer utánam; ha utolérsz, ezt az égő piros rózsát neked adom. Az én rózsám nem hervad el soha, még a sírban sem pusztul el!

Kedves kaczagással iramodott tova a virágos lejtőn, parányi lábaival mint a madár szökött át a sziklákon és vízmosásokon, melyek a tavasz virágos szőnyegét megszakították. Hosszú szőke fürtjei mint aranypillangók repedeztek fejük körül és kipirúlt gyönyörű arcát néha pajzánul visszafordította üldözője felé.

Az ifjú hévvel és ruganyosan vette üldözőbe, völgybe le, bércezen föl, keresztül a bükkösön, sötét fenyőerdőn, virágos, hullámos réten, aranyló mezőkön. Fejük fölött égett a mindig magasabbra emelkedő nyári nap, pillangók rezegtek az illatos enyhe levegőben és végig bűgött a rónán s hegyszakadékokon valamelyik közeli falucskából az esteli harangszó: Gingalló... jertek imádkozni... gingalló, gingalló...

Az ifjú azonban nem hallott mást, csak játszótársa pajzán csengő hangját, mit sem látott, csak az égő piros rózsát a lány kebelén, mely úgy ragyogott, úgy villogott, mint egy rubin szív...

Néha már azt hitte, hogy eléri, de az messzejárt előtte, tova siklott, mint a felhő árnyéka s ő kifáradva törtetett utána.

A templom harangocskájának szava már rég elhangzott a légben, s ő messze járt idegen bércek között, fáradtan tekintve az előtte tova lebegő után, majd összeroskadt a fáradságtól, de egy ismeretlen hatalom készitette a tovább üldözésre és ő végső erőmegfeszítéssel futott tovább, tovább...

A nap lassan nyugovóra szállt, hideg éles szél sivitott végig a kopár, virágnélküli földön, jégzirtek, hideg, havas mezőségek vették őt körül. Távolban az éj már bontogatni kezdé sötét fátyolát és a nyugvó nap szomorú vörös fényt vetett a kihalt jégmezőkre.

— Nem bírom tovább, suttogá az ifjú kimerülve. Térdre rogyott s szeméből két fényes könyecsepp gördült alá hidegülő arczára és mindkét karját kinyújtá a tovalebegő alak után.

Ez már nem futott előle; visszafordult, a pajzán kaczagás elnémult ajkán, a kedves arcz hófehéren, komolyan tekintett le reá. Ruhája rózsaszíne is eltűnt, fehér redőkben omlott alá karcsú alakján és kebléről egy fehér rózsa hullott a fáradságtól összegyogyott ifjú arczára.

— Utólértelek, suttogá fáradt mosolylyal az ifjú és lehúnyta szemét, e rózsa az enyém.

A nap éppen a látóhatár szélén állott, vérpiros fénye gyorsan kezdett kialudni és a jégmezőkre lassan ráborult az éj homálya.

— Igen, a fehér rózsa a tied, suttogá a Boldogság, te szegény vándor, s lehajolt hozzá, karjaiba vette mint egy alvó gyermeket, fejét gyöngéden keblére fektette, azután meglebbentette nagy, hófehér szárnyait és elvitte őt magával abba az országba, a melyről aztán sem én, sem más nem tud nektek többet régélni.

Tattay J.

Az ember és az idő.

(Összehasonlítás vázlata.)

Bevezetés. Amint az emberen uralkodik az idő s annak változásai, úgy viszont az ember ura lehet az időnek, a melyet fel kell használnia. Mint a közmondás tartja: az idő felemészti a dolgokat és az intelem szól: Éljk az idővel.

Tárgyalás. I. Az emberen uralkodik az idő. *a)* Az ember anyagi természete szerint fejlődik virágzik s elhervad, mint bármily más teremtmény. *b)* A múlt és jelen tapasztalatai nagyon befolyanak az ember fejlődésére. A nemzetiség, éghajlat, életviszonyok, az uralkodó korszellem hatása mind befolyásolják az embert. *c)* Az időviszonyok jelölik ki az embernek hatáskörét s szolgáltatnak cselekvésének tárgyakat.

II. Az ember ura az időnek. *a)* Az emberi lélek kiszabadul az idő korlátai közül s nemcsak a múltba száll vissza, hanem messze a jövőbe is előre tekinthet, mint részese az örökkévalóságnak; erről tanuskodik a tudományok és művészetek minden lépése előre. *b)* Nagy szellemek előbbre viszik, vagy ideiglenesen visszatartják az idő folyását. *c)* Az ember haladhat az idő, a kor áramlatával és ellene is szegülhet, a szerint amint maga elé kitűzött feladatát megoldani akarja.

Befejezés. Ha az ember nem a pillanatnyi haszonra tekint, nem a szerencsétől vár mindent, hanem a belátó ész követi, saját önálló emberi méltóságát és az örök törvényeket veszi vezérül s nagyokat alkot, nem lesz az idő martaléka, de ő fog uralkodni az időn. —y

Egy tanuló levelei.

IV.

Drága jó anyám!

Ha most odahaza lennék, kis öcsémmel reggel odamennénk hozzád s megcsókolva kezedet, elmondanám azt a szép verset, a mit a tanító ur betanultatott velem. Te magadhoz ölelnél s megcsókolnál, édes jó anyám, s azt mondanád mosolyogva és könyezve: »Legyetek jók édes gyermekeim!«

Most a távolban, drága nevednapjára csak irhatok. S elgondolkodtam már sokáig, már napok előtt, hogy mit irjak, hogy milyen szépen irjak. Köszöntőkönyvet is vettem, azt is végig olvastam, de nem találtam egy verset sem benne, a mi azt kifejezte volna, a mit érzek. Kértem a tanár urat is, adjon valami szép verset, a mit neked nevednapjára elküldhessek. A tanár ur azt mondta: »Fiam! én neked nem adok verset, hanem csak tanácsot. Ird le, próbáld leírni azt, a mit édes anyád iránt érzel, a mit neki legjobban kívánsz. Az lesz a legszebb s ennek fog édes anyád legjobban örülni!«

Én megfogadtam a szavát s azt írom neked édes jó anyám, hogy igen nagyon szeretlek s azt kívánom, hogy soha se legyen semmi bánatod. Azt kívánom, hogy a jó Isten áldjon meg örömmel teljes hosszú élettel, ne legyenek miattunk soha aggodalmaid!

Én ezen a napon újra fogadást tettem, hogy minden erőmmel arra törekszem, hogy bizonyítsam neked fiui szeretetemet.

Vedd, édes jó anyám, ezt a fogadásomat névnapi ajándékkul. Kérem az Istent, hogy adjon erőt fogadásom betöltésére; kérem őt minden nap, hogy téged óvjon meg minden bajtól és minden bánattól, édes atyámmal és Feri öcsémmel együtt.

Apa kezeit és Ferikét csókolom s neked édes jó anyám maradok szerető

engedelmes fiad

Károly.

Arany János Toldijáról.

Benczében megtaláljuk mindazon vonásokat, melyek egy hű cselédet, egy egyszerű, romlatlan szívű embert jellemeznek. Így a *ragaszkodást a család tagjaihoz*. Nagy zokogással borúl Miklós nyakába, midőn harmadnap keresés után reáakad. Nagyon szépen kéri őt, hogy ne bujdossék el, ne hagyja itt a

»sok derék cselédet,
Kik, mint gyermekünket, úgy szerettünk téged.«

s mikor a pesti temetőben Miklós őt megismervén letépi lováról, midőn magához tér ijedtségéből:

»Hogy megeredt a könny két öreg szeméből,
Mint a záporosó Isten fellegéből.«

Aztán elmondja, hogy azért jött, hogy Miklóst felkeresve mellette maradjon, mint ápoló cselédje s mindenről gondoskodjék, amire szüksége lesz, hogy

»Akármerre jársz, kelsz, ott legyen sarkadnál;
Legyen segítségül, ha bajba akadnál . . . .«

Meg van benne a szeretetet lehelő *naivság*. Mikor a nádasban rátalál Miklóstra, hosszan elkérdezi, hogyan van, nem halt-e meg éhen, nem ette-e meg a farkas s örömeiben sirva fakad, alig győzi öreg szeméből alápörgő könyeit törölni. Örül, mikor Miklóst jóízűen látja falatozni, szinte az ő szája is önkénytelenül mozogni kezd; örül a kenyérben sült vasszelenczéből előcsillámló aranyoknak, legjobban pedig Miklósnak a cseh fölött kivívott győzedelmén s a királytól történt megjutalmazásán.

Van benne azonban *bátortalanság* is. Megijed, mikor Miklós a temetőből reákiált; azt gondolta, hogy kísértet az s csak akkor hit szemének, hogy Miklóst látja, mikor végig tapogatta.

Mértékletessége nem engedi, hogy sokat igyék s Miklóst is figyelmezteti, hogy a bor megárt; azután mikor az jókedvében a bort a földre önti, sehogysem tetszik neki, szó nélkül megállni nem tudja, de gazdája iránt való tiszteletből nem mer mást mondani, mint: »ejnye!« mintegy tiltakozva a féktelenség ellen.

Szóval: példásan jár el minden megbízatásában s igazi hűséggel viseltetik a család: Toldi Lőrinczné és Miklós iránt.

(Folytatása következik)

A rendetlenség következményei.

Bevezetés. Vannak hibák, melyek bár erkölcsileg nem látszanak nagyoknak, mégis sokszor a leghátrányosabb következményeket vonják maguk után. Rendesnek azt nevezzük, a ki mindent rendes, megszokott helyre tesz, mindent idejében tesz és gondosan végzi a reárott teendőket.

Tárgyalás. A rendetlenség nem nevezhető véteknek, de a legtöbb esetben kellemetlenséget, sőt károkat okozhat.

A) Tégy mindent a megszokott helyre:

1. mert soha sincs másképp kezded ügyében, amire legjobban volna szükséged. A legbosszantóbb időpazarlás, ha a mesterember szerszámát, a háziasszony kulcsait, a kereskedő a szükséges nyugtát valahová elhányta s keresnie kell.

2. Sok romlik és veszik el a rendetlenség következtében.

B) Tégy mindent a kiszabott időben.

1. Halogatni igen sok esetben annyi, mint végleg elhagyni. Az egyszer haszontalanul eltöltött időt nem lehet visszahozni. A szénát, mely az esőn elrothadt, egy pár nap előtt még biztos helyre lehetett volna tenni; egy új kályha talán elejét vette volna a tűznek.

C) Tanulj gondos lenni!

1. Gondatlan munka csak a rendetlenséghez szoktat. A ki zongorázni tanul, de restell a kótákkal bibelődni, sohasem fog szabatosan játszani megtanulni.

2. Nincs az ilyen munkának semmi értéke, semmi haszna. Egy rosszul épített ház kezdettől fogva rossz; egy pár év múlva a javítások felemésztik a házbért.

Befejezés. Nézd meg a rendetlen tanuló íróasztalát, tintatartóján egy halmaz könyv, füzet alatt az ott felejtett vajaskenyér. Hát a dolgozata milyen? Mily haszontalan időtöltés, hogy egyszeri rendes munka helyett kétszer kell azt elkészíteni! Ezenkívül a rendetlenséggel még egyéb hibák párosulnak, mint a lustaság, roszhiszeműség, hamisság, rossz szív, álnokság, stb. s a rendetlen ember néha akaratlanul annyi kárt okoz, mint a mennyit sokszor a roszakarat. Légy rendes, pontos, körültekintő, mert a milyen az ember külsőleg, olyan a belseje is.

Az ifjukor a barátság virágkora.

Bevezetés. A nagyapa fájdalmas mosolylyal lapozgatja unokája emlékkönyvét. Neki is volt ifjukorában; mennyi hűség, milyen szeretet, mekkora barátság volt minden lapján ígérve! Hol vannak, kik ama sorokat irták? Beváltották-e, a mit ígértek? Minő hamar elfelejtették őt iskolatársai!

Tárgyalás. Miért van ifjukorunkban annyi barátunk, vagy legalább miért hisszük, hogy annyi van?

A) Minden ifjunak sok barátja van.

1. Az ifjukornak megvannak a maga ártatlan örömei, mulatságai, játéka, melyek értéke csak fokozódik, ha barátaival megoszthatja. A férfiú az élet gondja, kötelességei vannak a társadalmi, családi, hivatalbeli ételle szemben, melyek elfoglalják munkakörét, terheket, gondokat rónak reá, úgy, hogy elfoglaltsága mellett teljesen kielégíti őt övéinek társasága.

2. Ifjukorunkban szívesen teszünk másoknak apró sziveségeket, nagy áldozatokat nem is kíván tőlünk senki. A férfiúnak családjáról kell gondoskodni, másoknak áldozatokat annak megrovidítése nélkül nem hozhat. Övéinek s övéiért él.

3. Az ifjuság közlékeny és résztvevő. A férfiút mély érzés, önállóság, körültekintés és a más gondjaitól való idegenkedés tartózkodóbbá teszik.

4. A nézetek, elvek, hajlamok és szokások különbözősége az ifjuságnak érdekes eszmecserékre ad alkalmat; később, a komolyabb életfelfogás korában épen ez áll utjában a társas életnek.

B) Gyakran épen a jóbarátok rosszakaróink, mert a) könnyen a semmittevés és könnyelműség utjára csábitják az ifjut; b) a mennyiben ők csupa jóindulatból, néha pedig talán önzésből hibáiban megerősítik, vagy legalább is a gyarlóságok és hibák iránt elnézők a helyett, hogy megmondanák hibáit s így javítanának rajta. Nem az a jó barátunk, a ki hizeleg, a ki dicsér bennünket, hanem az, a ki négy szemközt figyelmeztet rossz szokásainkra, hibáinkra s ezáltal bennünket megjavítani törekszik.

Befejezés. Igaz barátság megmérhetetlen kincs, de ritka is. Azért meg kell becsülnünk igazi jó barátainkat, de óvakodnunk kell a czimboráktól, a kik csak addig mutatkoznak jó barátainknak, míg érdekeik úgy kívánják s ha barátságukról tettekkel kellene tanúskodniok, elfordulnak tőlünk. A »barát« neve közösséges, de a hűsége ritka. A ritkaság számba megy az olyan barátság, minő Dávid és Jonathán, Orestes és Pylades, Damon és Phintias között volt.

A papiros kor.

Bevezetés. Volt arany kor, ezüst kor, vas kor; a mi korunkat papiros kornak nevezhetjük.

Tárgyalás. Helyes-e ez az elnevezés?

1. *A levélforgalom rendkívül emelkedett.* Ennek oka az írás és olvasás tudásának majdnem általánossága, a közlekedési vonalaknak az egész világot átfogó hálózata, a közlekedés gyorsasága és a levélforgalom olcsósága. Azelőtt egyik helyről a másikra napok, hetek kellettek míg a levél eljutott, ma egy nap elegendő.

2. *Az okiratok.* Ma már mindarról, a mire azelőtt elég volt az adott szó, hiteles okmányt kell kiállítani. A különböző hatóságok üzletek stb. manap mind iktatóba vezetett iratok által érintkeznek.

3. *Az irodalom* is újabb időben rendkívüli termékenységet, bőséget mutat. Csak egyes tudományos kérdésekről, egyes kiváló férfiakra egész könyvtárakat írnak össze. A szakirodalom annyira fejlődött, hogy még az egyes ipari és kereskedelmi ágakról is szakkönyveket írnak. S mennyire fejlődött az ifjusági irodalom!

4. *Ujságok és folyóiratok* szinte túlságos bőségben vannak. Politikai lapok, szépirodalmi, tudományos folyóiratok, ipari és kereskedelmi szaklapok egész a divatlapokig nálunk Magyarországon is nagy számmal vannak. S különösen az ujságok az eszmék kicserélésére, a közvéleményre rendkívül nagy befolyással vannak; s a mellett minden lapnak meg van a maga olvasó közönsége.

5. Végre megemlítjük a papirpénzt, sorsjegyeket, utalványokat, váltókat stb. a melyek pénzértékűek s ércpénz alapjuk van.

Befejezés. Látjuk tehát, hogy méltán nevezhetjük korunkat papirkorszaknak. Ez elnevezés csak jellemző, de se nem vád, se nem dicséret, a kor követelménye, a melynek hatalmas eszközei az iratok. L. B.

A remény és emlékezet.

Bevezetés. Különös játéka a természetnek, hogy a föld különböző részein az égalj maga is különböző. Az északi és déli sarkokon hideg, az egyenlítőnél forró s a kettő között változatos a hőmérsék. Ama sokféleségnek az alapja a gondviselés azon kiváló gondoskodása, hogy az emberiség lehetőleg sokoldalulag fejlődjék; ezért nem adott mindenkinek egyforma észbeli tehetséget s érzelm világunkat is változatossá tette.

Tárgyalás. Van valami kevés közös vonás a reményben és emlékezetben, de még nagyobb közöttük az ellentét s ebből kifolyólag az emberek között bizonyos jellemző különbségeket is fejeznek ki.

A) Miben egyeznek meg?

1. Kiragadnak a jelenből, hogy a jövőt vagy a múltat bizonyos ideális világításban tüntessék föl előttünk.

2. Mindakettő kellemes adomány, de mindakettő ártalmas lehet reánk nézve.

a) A remény a türelmet fokozza: minden magasratörés és alkotás szolgálatában a remény áll, mert a nélkül, hogy a sikerre kilátás ne nyílne, senki sem kezdene semmit; másfelől azonban silánynak, sivárnak tünteti fel a jelent, légvárákat rajzol elénk, felizgatja képzeletünket s a jövőben vakon hinni segít.

b) Az emlékezet újra életre kelti bennünk az elmúlt boldogságot, szerencsét és a fájdalmat s a mit egykor keserű csalódásaink és veszteségeink fölött éreztünk, csendes megnyugvással cseréli fel. De ez is álmódzóvá teszi az embert, a mennyiben a jelen iránt az érdeklődést megsemmisíti és erejét azzal megküzdési csökkenti.

B) A remény és emlékezet közötti különbség szintén különböző lélekállapotot idéz elő.

1. Az ifjúságé a jövő, minden eszménykép még előtte áll; hiszi, hogy minden örömét, a mit a jelen meghoz neki, a jövőben fokozva éri el. A mit eddig élt, az nem is élet, azon tettek, melyek az emberek jólétét, nagyságát kiváló érdekeit, jövő boldogságát előmozdítják, ő van hivatva s az az idő akkor érkezik el, mikor az egyetemet elhagyja, vagy mikor valamely állást fog elnyerni, vagy majd ha azt a kort eléri, mikor az emberek már önálló, tevékenyek, tetterősek szoktak lenni.

2. Aki érzi, hogy élete tetőpontját elérte, a kinek háta mögött gazdag múlt van, a kinek nincsenek vágyai, nincsenek terve; a ki hozzászokott kötelességét egy nap úgy, mint a másik nap egyformán teljesíteni, arra nézve elvesztette a remény az ő vonzó erejét. Minél öregebbek leszünk, annál jobban szeretünk emlékezni. A férfi ifjkorára, az öreg gyermekkorára tekint vissza legszívesebben, ezek álmokképeiben, ábrándvilágában élnek a múlt idők.

3. A remény és emlékezet a vérmérséklet szerint is változnak. Az egyik inkább a csendes érzelmek felé hajlik, mintsem merész vállalatokba bocsátkozzék s szívesebben időz fájdalmas visszaemlékezései alkalmával a multak emlékein; a másik az ő ragyogó életkedvével minden naptól új örömet s élvezetet vár; van, kit tettereje messzeterjedő tervek sarkal, gondolatai a jövő szép képein révedeznek s vállalata kezdetén biztosra veszi a sikert, melyet balszerencséje megtagad tőle.

Befejezés. Bármerre vonz természeted, ne kövesd hajlamaid csalóka délibábjait, hanem biztosabb alapon építsd fel boldogságodat s ne csupán a remény legyen jövőd alapja. Legyen gondod ifjúságodban arra, hogy emlékeid közé egykor ne vegyüljön se keserűség se megbánás.

TANULÓK LAPJA

Előfizetési árak:	Szerkesztő és kiadó:	Az előfizetési díjak
Egész évre . . . . . 1 frt 60 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	a „Tanulók Lapja” kiadóhivatalába IX. ker., Imre-utca 9. sz. alá küldendő.
Fél évre . . . . . — frt 80 kr.	tanár.	Egyes szám ára 8 kr.
Negyed évre . . . . . — frt 40 kr.		
Megjelenik minden hó 1-én, és 15-én.		

A két fazék.

(Makame.)*

Volt egyszer valahol egy kis fazék — ; de a külsején nem volt semmi ék; a belseje azonban mindig csordultig vala: A sok érintéstől elkopott a füle s oldala; mert a környéknek ifjai s vénei — ő hozzá jöttek éhüket, szomjukat enyhíteni. Mert a kis fazék, — melynek külsején nem vala semmi ék, s egy pázsitos domboldalon álla — szerényen, csendesen magába, — színültig tele volt olyan ételekkel —, miket minden száj étvágygyal nyel el. . . S a kis fazék —, a melynek oldalán nem volt semmi ék, ha valaki éhségében, szomjában kért tőle *egy falatot* —, *annak ő ingyen kettőt* adott . . .

S volt egyszer máshol egy másik fazék . . . Bezzeg volt ennek oldalán sok mindenféle ék; mert a ki oda ment hozzá, — az mind festé, rajzoló —, s mindenki, a ki jött, dobott beléje egy-egy falatot: s a fenekén mégis alig akadt — egy jó falat. Mert ezt a szegény kis fazekat — cziprázták, festették az igaz sokat, — de ritkán esett olyan eset, hogy a ki belé vetett — egy kis adományt, ki ne vett volna mindjárt — két annyit belőle; — s a fazék a dőre, ezt csak tűrte, tűrte . . .

Tudjátok-e, hogy e két fazék — elsejét, másikat hogyan nevezik?!

Az elseje a szeretetnek, a másika a barátságoknak volt a fazeka. —y. —e.

Az emberek jellemét megítélheted, ha megvagyázod, mit tartanak nevetségesnek.

Bevezetés. Az ember jelleme magatartásában, ruházatában, beszédmódjában, sőt nevetése módjában is visszatükröződik. De különösen megismerhetjük valakinek jellemét abból, hogy mi csoda dolgokon szokott nevetni.

Tárgyalás. I. A művelt s nemeslelkű ember csak olyan visszáságokon nevet, a melyek nem erkölcstelenek s nem ártalmasok. Pl. Ha valaki az utcán kényesen feszeleg s egy kis gyümölcshejben megcsúszik, nevetünk; de nem nevetünk, ha

*) Makame = rémes próza.

Megfejtési határidő április 9. A legjobb dolgozat írójának a *Természet-tudományi olvasmányok* egyik (2 frt 40 kros) kötetét tűzzük ki jutalmul.

A 2. számban közölt feladatokat kidolgozták a 4. számban közöltek kivül: Nagy Ferencz (Reggel és este) Karczag; Stettler Samu (Reggel és este) N.-Kanizsa; Bárczy Ödön (Reggel és este) Nyitra; Krafka Boriska (A megfagyott gyermek) Sopron; Grüner Rezső (A megfagyott gyermek) Privigyé; Maros Imre (A megfagyott gyermek) Bpest; Janisch Lajos (Reggel és este) Eperjes; Soós Zoltán (Reggel és este) N.-Károly; Schneider S. (A reggel és este) Bpest.; Frim Aranka (Reggel és este) Bpest. Az alma nem messze esik fájától címűt: Kunfi Zsigmond (N.-Kanizsa), Kaltenecker Károly (Szombathely), Herczeg György (Bpest.)

A kítüzött jutalmat, a *Hősök* című diszkötésű (2 frt 50 kros) munkát Herczeg György budapesti ev. ref. főgymnáziumi 5. oszt. tanuló (lakik Budapesten, Lónyay-utca 13. a.) »Az alma nem mesze esik fájától« című dolgozata nyerte el.

Egyszerű levélmérleg.

Távol a »czífizált világtól«, egy kies fekvésű, hegyektől körülvelt helységben vagyok! Megerednek az ég csatornái, szakadatlanul esik. Ilyenkor előkerül a porlepte kalamaris, a beleszáradt tentát feloldom és levélíráshoz fogok. Irok egyet haza, az édes szülőnek, egyet meg egy barátomnak, kinek emberémlékezet óta tartozom a válaszszal, no meg azután egyet az én kedves újságomnak a »Tanulók Lapjának« is. Az utóbbin (mint rendesen) tovább szalad a tollam és egy egész ívet töltenek ki a feketebarnás betűk. Ezt ajánlva fogom elküldeni. Igen ám, — és ez a bökkenő — de nem tudom, hogy 15 avagy 20 kros helyeget ragaszszak-e reá? Bélyegem van, de takarékos is szeretnék lenni, meg a szerkesztőséget sem óhajtánám postabírsággal bosszantani, a posta pedig távol fekszik remete lakomtól s így leleményessé tett a kényszerűség. Előkeresek egy befőttes üveget, a kertházikó padkája alatt találok egy öreg söprőnyelet, abhól kupalakulag lemetszek 25—30 cm. hosszát, arra valami kis súlyt, talán ólom vagy vasdarabocsát kötök. A seprőnyél másik végére rajszöggel kemény kártyalapot erősítek. A befőttes üveget megtöltöm vízzel, a seprőnyelet súlyával lefelé fordított végével a vízbe mártom és az függélyes helyzetben uszni fog. Meg van már minden kellék a levél-mérlegemhez. Mivel a megterhelés a söprőnyél alsó végén nem nagy, a fa az ő kártyaserpenyőjével az üvegből ki fog emelkedni.

Ha a levél 20 gr.-nál súlyosabb, arra már 20 kr. bélyeget kell ragasztanom. De tudva azt, hogy hat krajczárnak a súlya éppen 20 gr., rátezem a hat krajczárt a kártya serpenyőre. Az a seprőnyelet mélyebbre fogja tolni. A fának a vízszínevel határos részét ekkor czeruzával megjelölöm. Ugyanezt ismétlem újra, hogy meggyőződjem a megjelölés helyességéről. A hat krajczárt a mérlegről levéve, a levelet a serpenyőre teszem és ime, az nem süllyed a megjelölt pontig. Elég lesz tehát a 15-kros bélyeg, levelem nem nyom 20 gr.-ot. Hamar a póstára!

Ugyebár tisztelt szerkesztő úr, levelemért nem bírságolták meg?

K.

Ajánlható könyvek.

Megjelent Benedek Elek szerkesztésében, az Atheneum irod. társulat kiadásában, Széchy rajzaival díszítve a *Magyar mese- és mondavilág* cz. nemzeti vállalat 1. és 2. füzeté. A nép tiszta lelke minden időben lelkesült a bűbájosan szőtt mesék, mondák és regék iránt. A népies, igazán magyaros gondolkodás semmibe sem nyilatkozik úgy meg, mint a nép meséiben, mondáiban és helyivonatkozásai regéiben. E vállalat összegyűjtve adja mindazokat a meséket és mondákat, a melyeket a magyar nép költői lelke ezer év alatt teremtett. Az 1. füzetben a következő meséket találjuk: A csodaszarvas, Az égigérő fa, Szép Czererernoka, A fekete havas, Erős János, Szép Palkó, a 2. füzetben a litér Szöcs, Az aranyszőrű bárány, Babszem lankó, Szalonna-fa, A csoda óra, Rózsakirályfi cz. meséket. Egy füzet ára 25 kr. s kapható minden könyvkereskedésben.

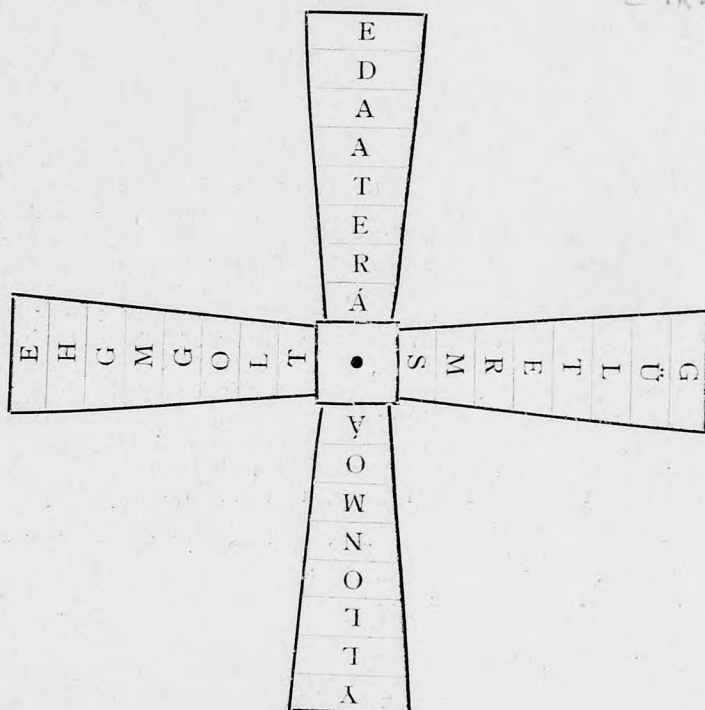
KOCZKAREJTVÉNY.

Közli: **Bárczy Ödön.**

A	T	A	P	Igé	S	M	E	E	D	Keresztnév
U	Cz	A	T	Szárnyas háziállat	É	E	S	N	Igé	
Cz	L	R	A	Fém	Z	N	É	Tagadó szócska		
A	E	L	R	Főnév	L	E	Névmás			
					R		Mássalhangzó			

SZÉLMALOM REJTVÉNY.

Közli: **Eckhardt Ferencz.**

A múlt számunkban közölt számrejtvény megfejtése: »Hullatja levelét az idő vén fája.« A talányé: Pipa.

Helyesen megfejtették: Áltstädter Ottó, Kaltenecker Károly, Bartha Gyula, Kobelrausch Anna, Szabó Lajos, Buchwald Andor, Rónay Kynga, Soós Zoltán, Pap Lajos, Fuchs Mór, Becker Aurél, Soóky József, Jankovich Mariska, Fehér Gábor, Egresy Árpád, Almásy Mária, Roth Olga, Hackl István, Kovács Imre.

Szerkesztői üzenetek.

Vojcsék J. Bp. Sorát keritjük. *Kobelrausch A.* Ujvidék. Arany Buda halála c. eposza. *Bárczy Ö.* Nyitra. Dehogy bántott meg, ez a dolgozat igen szépen sikerült. *Macte puer.* *Rónay K.* Bpest. Dolgozata a jobbak közül való. *Schneider S.* Bpest. Csinosak. Nem árt, ha ilyenekkel foglalkozik. Csak folytassa! Mi elvből nem közölhetjük. Birálatot szívesen mondunk. *Kunfi Zs.* N.-Kanizsa. Ugyanez szól önnek is. Felsőbb osztályu tanuló eredeti dolgozatokkal próbálkozzék, hisz minden számban adunk feladatokat, még a pontokat is kijelöljük, így nagyon megkönnyítjük a munkát. *Janisch L.* Eperjes. A jogi pályán érettségi és a latin nyelv szükséges, kereskedelmi iskolával egyetemre nem lehet menni. Hogyan fejtsek meg a talányokat? Jól! *Soóky J.* Nyitra. Köszönjük a figyelmeztetést. B. Ö. 3. oszt. tanulóknak adta ki magát.